

УДК 341.1/9

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.9.50>**Ігор Сорока,***аспірант кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВА ШУКАЧІВ ПРИТУЛКУ В ПРАКТИЦІ УВКБ ООН

Статтю присвячено правам шукачів притулку в міжнародному праві. Вона виходить з того, що в сучасному міжнародному праві склався особливий стан індивідів, який характеризується як стан шукачів притулку. Однією з характеристик сучасного світу є підвищена мобільність населення та постійне переміщення великих мас людей з одних країн до інших. Не завжди таке переміщення є добровільним. Поширеною є ситуація, коли десятки, сотні і тисячі людей змушені тікати з місць свого постійного мешкання до інших держав через збройні конфлікти, заворушення, ситуації масового та грубого порушення прав людини, природні та техногенні катастрофи та інші фактори. Криза з втікачами в Сирії особливо гостро продемонструвала недостатню підготовленість як права держав, так і міжнародного права в цілому до реагування на такі кризи.

У міжнародному праві можна виділити інститут права притулку, який ґрунтується на встановленому Загальною декларацією прав людини праві кожної особи шукати в інших країнах притулку від переслідувань. Для міжнародного права притулку характерна низка спеціальних принципів, які пов'язані з максимальним захистом шукачів притулку та забезпеченням їм підтримки з боку держав та міжнародної спільноти. Статтю присвячено саме цим принципам та їхнім проявам у практиці УВКБ ООН – спеціального міжнародного органу, покликаного займатися проблемами шукачів притулку.

Прибувши до країни іншої, ніж країна громадянства чи постійного проживання (для осіб без громадянства), такі особи можуть звернутися за статусом біженця. Проте до набуття такого статусу вони перебувають у певному «підвішеному» стані, коли невідомо, чи буде їм надано відповідний статус. У цей момент з точки зору міжнародного права вони мають міжнародно-правовий статус шукачів притулку.

У статті розглядаються особливості прав шукачів притулку в практиці УВКБ ООН. Робиться висновок про вирішальний вплив практики УВКБ ООН на формування сучасного права притулку.

Ключові слова: міжнародне право притулку, шукачі притулку, міжнародно-правовий статус, біженці, вимушені мігранти, УВКБ ООН.

Постановка проблеми. Імплементация та виконання Конвенції 1951 року стосовно шукачів притулку залежить від правомірності та точності процедур притулку, які виконуються на міжнародному, регіональному та національному рівнях. Якщо у шукачів притулку немає доступу до таких процедур, неможливо говорити про наявність у них гарантій, що надані Конвенцією. Стандарти прав шукачів притулку формуються в міжнародних договорах, однак отримують своє вираження в практиці, що узагальнюється в рішеннях УВКБ ООН.

Постановка завдання. Завданням статті є дослідження практики УВКБ ООН щодо шукачів притулку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській літературі практично відсутні дослідження практики УВКБ ООН щодо шукачів притулку. Можна виділити лише низку опублікованих самим УВКБ чи його партнерськими організаціями аналітич-

них звітів. Таким чином, є нагальна потреба в науковому осмисленні проблематики практики УВКБ ООН щодо шукачів притулку.

Виклад основного матеріалу. Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН) є головним міжнародним актором, що опікується справами шукачів притулку в глобальному масштабі. Воно накопичило чималий досвід, який узагальнюється у формі різноманітних рекомендаційних документів як самого УВКБ, так і його виконавчого комітету. При цьому практика УВКБ у цілому носить узагальнюючий характер, а практика Виконавчого комітету стосується конкретних вузьких питань. Ці документи відображають як конкретні проблеми шукачів притулку, так і проблеми конкретних ситуацій, пов'язаних з шукачами притулку. Загалом вони формують практику Комітету, що не є обов'язковою для виконання державами, однак впливає на позицію УВКБ, формування нових норм

у галузі права притулку, а також на практику міжнародних і національних судів у питаннях захисту прав шукачів притулку. Через величезний обсяг рекомендацій їх неможливо звести в єдиний документ. Проте на їхній основі можна вивести низку загальних вимог, що висуваються до держав УВКБ ООН у роботі з шукачами притулку, причому ці вимоги є похідними від загальних зобов'язань держав за Конвенцією 1951 року та міжнародними договорами з прав людини.

Говорячи про практику стосовно шукачів притулку, слід мати на увазі, що така практика являє собою набір заходів, які характеризуються терміном «стандартний прийом». Сюди входить прикордонний контроль, забезпечення можливості звернення за притулком, умови утримання шукача притулку під час розгляду звернення, доступ до послуг перекладача, правової допомоги, свобода пересування, умови розміщення, надання адекватних матеріальних засобів для підтримки мінімального рівня життя, медичної допомоги, стандарти ставлення до осіб з особливими потребами, зокрема до дітей, жертв насильства, осіб з обмеженими можливостями тощо [1].

Детальне вивчення Конвенції 1951 р. показує, що переваги, передбачені різними положеннями Конвенції, мають різний рівень застосовності залежно від характеру перебування або проживання біженця в країні. Найбільш основоположні права (статті 3, 7, 8, 13 та 33) поширюються на всіх біженців. Інші основні права застосовні до будь-якого біженця, який перебуває «всередині» країни (наприклад, статті 2, 4, 20, 22, 27) навіть нелегально (наприклад, стаття 31). Отже, вони мають застосування і до шукачів притулку, які можуть бути взагалі невідомі владі країни перебування.

Особи, які шукають притулку, часто стикаються з труднощами на самому ранньому етапі процесу надання притулку. Їм може бракувати базової інформації про процедуру надання притулку, вони можуть не мати можливості подати свої заяви про надання притулку формально або зрозуміло без допомоги юриста або перекладача. Жертвам катувань або тим, хто зазнав іншого травмуючого досвіду, зазвичай потрібна негайна медична чи психологічна допомога. Інші можуть мати проблему з отриманням посвідчення особи або проїзної документації, оскільки ті самі органи, до яких їм потрібно було б звернутися за проїзними документами, можуть переслідувати їх.

Здебільшого, коли шукачі притулку досягають кордону, держави, їх утримують у так званих «міжнародних зонах» або тран-

зитних зонах з метою негайного відхилення вимог про надання притулку, які вважаються явно необґрунтованими. У цих зонах свобода пересування обмежена, а адекватні приймальні, перекладацькі послуги та основна підтримка часто відсутні.

Деякі країни систематично затримують шукачів притулку під час процедури прийому, наприклад, коли є сумніви щодо їхньої особи або якщо вони не мають документів, або мають недійсні чи сфальшовані документи. Залежно від процедури заявники іноді проводять надмірно тривалий період у приймальнях на кордоні. Такі приймальні пункти на кордонах, включаючи аеропорти, мають включати всю необхідну допомогу та забезпечення предметів першої необхідності для життя, включаючи продукти харчування, притулок та основні санітарно-оздоровчі заклади, проте фактично часто їхнє обладнання навіть найбільш базовими вигодами не забезпечується. Слід мати на увазі також інтереси збереження єдності сімей.

Відповідно до висновку Виконавчого комітету УВКБ № 8 від 1977 року найбільшою проблемою у разі звернення про притулок є те, що особи, які шукають притулку, зазвичай не знають про адміністративні процедури країни, де вони шукають притулку, отже, можуть не мати змоги правильно посилатися на процесуальні права. Для шукачів притулку, які подають заявку на в'їзні пункти, перша співбесіда зазвичай проводиться в аеропорту або в прикордонній зоні, і більшість заявників очікують рішення про прийнятність їхньої заявки в цьому місці. Незалежно від того, чи шукачі притулку подають свої вимоги після в'їзду в країну або відразу після прибуття, їм потрібен доступ до основної інформації про процедуру надання притулку, включаючи доступ до засобів перекладу, а також до базових юридичних консультацій. Вони мусять мати доступ до безкоштовного та незалежного юридичного консультування вже на початку процедури надання притулку для забезпечення ефективності системи захисту [2].

З метою забезпечення прав осіб на доступ до процедури надання притулку УВКБ ООН та неурядові організації, що працюють з УВКБ ООН, мусять мати вільний і безперешкодний доступ до шукачів притулку на всіх етапах процедури, в тому числі на початковій стадії прийнятності. Особи, які шукають притулку, мусять однаково мати право звертатися до УВКБ ООН [3].

Рішення прикордонної поліції чи імміграційних службовців мають вирішальні наслідки для шукачів притулку. Особливо це стосується рішень щодо того, чи потрібно

скеровувати шукачів притулку до органів влади, відповідальних за визначення статусу біженця. Помилкові рішення, прийняті такими посадовими особами, можуть призвести до повернення шукача притулку до країни походження, порушуючи міжнародне та внутрішнє законодавство. Чинovníки, які контактують з особами, які шукають притулку, мають бути обізнані з міжнародними та внутрішніми правовими нормами, що стосуються шукачів притулку та біженців. Їхня роль має обмежуватися забезпеченням безперешкодного доступу особи, яка шукає притулку, до процедури надання притулку та запобігання поверненню до небезпеки. Відповідальність за прийняття рішення щодо суті клопотання має покладатися виключно на центральний орган, компетентний визначити статус біженця чи іншого захисного статусу.

Звичайним заходом, до якого вдаються держави стосовно шукачів притулку, є їх затримання до моменту розгляду їхніх заяв про міжнародний захист. Крапцюю практикою вважається створення спеціальних центрів адміністративного затримання для шукачів притулку, однак у низці країн (наприклад, у Туреччині) вони можуть утримуватися в звичайних в'язницях чи поліцейських відділках. У таких випадках особи, які шукають притулку, та іноземці, як правило, підпадають під той же режим, що й інші ув'язнені, і не відокремлюються від злочинців чи інших правопорушників. Крім того, умови утримання часто є неадекватними та не відповідають міжнародним стандартам.

УВКБ неодноразово підкреслював, що систематичне затримання осіб, які шукають притулку, які безпосередньо приїжджають із країни походження або небезпечної третьої країни, не відповідає статті 31 Конвенції 1951 року. Згідно з цим положенням, тримання під вартою не має ґрунтуватися на незаконному в'їзді або приїзді шукача притулку на територію за умови, що вони невідкладно з'являються до органів влади країни прибуття та продемонструють вагомі причини для незаконного в'їзду чи присутності. Свобода від довільного затримання підтверджена в Посібниках УВКБ ООН щодо застосовних критеріїв та стандартів 1999 року щодо затримання осіб, які шукають притулку, де також визначено, що затримання шукачів притулку в аеропорту, в транзитних зонах або під суворим режимом у приймальному центрі становить затримання в сенсі статті 31 Конвенції. Аналогічно це також позбавлення волі у розумінні статті 5 ЄКПЛ, якщо єдиним варіантом для особи, яка шукає притулку в транзитній зоні аеропорту, покинути цю обмежену територію є повернення

до країни, де він чи вона зіткнеться з ризиком переслідувань.

Відповідно до статті 31 Конвенції про статус біженців та вказівок УВКБ ООН щодо цього питання затримання не має використовуватися для стримування майбутніх шукачів притулку [4]. Тримання під вартою може застосовуватися до шукачів притулку тільки з виняткових підстав, якщо це чітко прописано національним законодавством, яке відповідає загальним нормам та принципам міжнародного права в галузі прав людини [5]. У цілому ж, відповідно до настанов УВКБ держави мають утримуватися від затримання шукачів притулку. У таких випадках до затримання слід вдаватися лише протягом мінімального періоду і тільки після повного розгляду всіх можливих альтернатив (наприклад, щодо застави або поруки).

Після затримання шукачі притулку мають право бути поінформовані про причини затримання та про права, пов'язані з цим, мовою та термінами, які вони розуміють. Вони мусять мати доступ до юридичної допомоги, якщо це необхідно. Умови тримання під вартою мають бути гуманними щодо поваги, притаманної гідності людини, і вони мають бути визначені законом. Стандарти, що стосуються умов тримання під вартою, включаючи мінімальні процесуальні гарантії, зокрема право на перегляд затримання незалежним органом, детально розроблені у вищезгаданих Правилах УВКБ ООН щодо тримання під вартою. Як мінімальну гарантію дотримання міжнародних стандартів затримання шукачів притулку УВКБ ООН та урядові організації, що працюють з УВКБ ООН, мусять мати вільний і безперешкодний доступ до затриманих шукачів притулку, щоб вони могли бути належним чином поінформовані про процедуру та пов'язані з цим права.

УВКБ ООН радить державам не вдаватися до такого заходу, як адміністративне затримання щодо неповнолітніх шукачів притулку, незалежно від того подорожують вони в супроводі батьків або самостійно. Там, де це можливо, вони мають бути передані під опіку членам сім'ї, які вже проживають у країні, що надає притулок. Там, де це неможливо, компетентні органи мають вживати альтернативних заходів догляду у дитячих притулках. Усі відповідні альтернативи затриманню слід розглянути у разі, якщо діти супроводжують батьків. Дітей та їхніх первинних вихователів не слід затримувати.

До початку процедури звернення за міжнародним захистом особам, які шукають притулку, необхідно отримати певну законність під час перебування на території держави,

де вони бажають звернутися за притулком. Здебільшого вони не можуть скористатися своїми правами без документації, яка легітимізує перебування шукача притулку в країні. З цієї причини Виконавчий комітет УВКБ рекомендував державам негайно приймати рішення щодо надання тимчасового захисту та надавати шукачу притулку відповідний документ, завдяки якому особа зможе легально перебувати на території держави до моменту вирішення ситуації з її заявою про надання міжнародного захисту [6].

Держави несуть зобов'язання з підтримки належного рівня життя шукачів притулку, що впливає зі статті 11 Пакту про економічні, соціальні та культурні права. УВКБ підкреслює, що шукачі притулку мають право на достатній рівень життя протягом усієї процедури надання притулку. Допомога має, як мінімум, включати те, що необхідно не тільки для виживання, але і для гідного життя. Особи, які шукають притулку, все ще можуть вимагати певних форм допомоги, навіть якщо надається житло або коли їм дозволяється працювати, оскільки можливості працевлаштування можуть бути не завжди доступними або достатніми для покриття всіх основних потреб. Нужденним особам, які шукають притулку, слід надавати всю необхідну підтримку, яка охоплює основні життєві потреби, включаючи їжу, одяг та основне житло, протягом усієї процедури надання притулку до прийняття остаточного рішення щодо їхньої заяви. Якщо це необхідно, це також має стосуватися шукачів притулку, яким дозволено працювати, але які не в змозі знайти адекватну роботу [7]. Підтримка шукачам притулку має надаватися або в натуральному вираженні (їжа, одяг, кишенькові гроші тощо), або шляхом надання доступу до системи соціального забезпечення, або шляхом комбінації обох. Недотримання в'їзних формальностей не має автоматично призводити до відмови або обмеження допомоги під мінімальним порогом достатнього рівня життя.

Здебільшого шукачі притулку є бездомними. Багато хто залежить від солідарності друзів чи родичів, які можуть їх тимчасово прихистити. Навіть тоді, коли вони можуть дозволити собі орендувати житло чи готель у зв'язку з мовними непорозуміннями, ворожістю господарів або расовими забобонами шукачі притулку часто стикаються з труднощами, намагаючись знайти приватне житло. Це стає ще складніше, коли особам, які шукають притулку, заборонено працювати або вони не можуть знайти роботу. У деяких країнах осіб, які шукають притулку, мають змогу приймати державні центри прийому, готелі

чи притулки, якими керують неурядові організації. Проте все ж у випадках, коли шукачі притулку потребують житла, відповідальність за забезпечення такого житла покладається саме на держави до моменту завершення процедури розгляду звернення за міжнародним захистом. Умови проживання у наданому державою житлі мають відповідати мінімальним стандартам, включаючи наявність основних вигід, а також доступ до інфраструктури охорони здоров'я та освіти [8].

Надане державою житло може бути прийнятним рішенням протягом обмеженого періоду після прибуття або у разі прискорених процедур явно необґрунтованих заявок. Однак шукачі притулку мусять мати доступ до можливості самозабезпечення, в тому числі шляхом заробітку, достатнього для покриття основних витрат на проживання та інших витрат, або дозволяти їм шукати альтернативні форми проживання. З метою запобігання актам расизму та ксенофобії проти осіб, які шукають притулку, політика прийому має включати відповідні заходи для зміцнення гармонійних відносин з місцевими громадами, наприклад шляхом поінформованості про проблеми біженців та розробки спеціально орієнтованих громадських інформаційних кампаній [9].

Особливо важливим для забезпечення добробуту шукачів притулку є надання їм доступу до медичних послуг з урахуванням особливих потреб, які могли виникнути у них у зв'язку з ситуацією переслідування, включаючи емоційні або психічні розлади, які потребують швидкого професійного лікування [10]. Шукачі притулку мають отримувати безкоштовну основну медичну допомогу у разі потреби як після прибуття, так і під час процедури надання притулку. До медичного обстеження та психологічного консультування слід застосовувати суворі вимоги щодо конфіденційності, зокрема тестування на ВІЛ, яке має проводитися лише на прохання шукача притулку [11]. У разі якщо під час медичного огляду буде виявлено, що шукач притулку став жертвою катування чи інших форм жорстокого поводження або має травму, такі особи мають отримувати негайну допомогу в спеціальних установах. Медичний персонал має брати до уваги особливості шукачів притулку, зокрема мати навчання та підготовку для роботи з представниками різних культур.

Після виїзду з країни походження діти, які шукають притулку, страждають від вимушеного переривання їхнього навчання. Для того щоб відновити нормальний перебіг їхнього виховання, навчання та освіти, важливо, щоб діти отримували перевагу від

початкової та середньої освіти задовільної якості. Місцева інтеграція після надання статусу біженця і реінтеграція після повернення, якщо заява в притулку буде відхилена, значно полегшується, коли доступ до освіти надається протягом усієї процедури надання притулку. Початкова освіта має бути обов'язковою, доступною та безкоштовною для всіх. Враховуючи важливість освіти для осіб, які шукають притулку, слід також надавати середню освіту.

Принципова важливість сім'ї та її право на захист визнається в міжнародному масштабі, в тому числі за допомогою статті 16 Конвенції 1951 року. Повага до принципу єдності сім'ї є одним із основних засобів захисту сім'ї біженців. Влада приймаючої країни має вжити відповідних заходів, включаючи відслідковування діяльності, в межах країни притулку для підтримки єдності сім'ї та оперативного обробляти прохання про надання притулку, щоб забезпечити якомога швидше возз'єднання відокремлених сімей, як тільки вони будуть визнані біженцями [12].

У роботі з шукачами притулку УВКБ наполягає на важливості диверсифікованого підходу до особливих потреб окремих груп шукачів притулку. Можна виділити багато таких груп, проте основними є діти, жінки та літні люди. Так, діти, які подорожують разом з дорослими, після прибуття нерідко піддаються тому ж самому поводженню, що й дорослі, в тому числі проживанню в місцях тримання під вартою або в невідповідних приміщеннях. Через свою залежність, вразливість та потреби у розвитку вони ще гостріше зазнають труднощів, властивих переміщенню. Розробляючи та впроваджуючи політику прийому, держави мають керуватися принципом «найкращих інтересів». Це може включати призначення представника для всіх заявників на надання притулку для дітей, що забезпечує особливу та пріоритетну процедуру розгляду заяв про дітей. Подальші детальні вказівки містяться в Посібниках УВКБ ООН щодо захисту та догляду за дітьми-біженцями [13].

Стандарти прийому мають, зокрема, стосуватися спеціальних освітніх, медичних, психологічних, рекреаційних та інших особливих потреб дітей, згідно із відповідними міжнародними нормами про права людини, керівними принципами УВКБ ООН та Висновками виконавчого комітету [14].

Особливої уваги потребують діти-шукачі притулку, що подорожують без супроводу дорослих або розлучені з дорослими в дорозі. Працюючи з розлученою або не супроводжуваною дитиною, органам притулку слід керуватися Посібниками УВКБ

ООН щодо політики та процедур щодо поводження з неповнолітніми. Неповнолітніх осіб без супроводу слід розміщувати у відповідних закладах, які надають догляд, наприклад, прийомну допомогу або спеціальні приймальні на самому ранньому етапі процедури. Такі заходи з догляду мають бути розроблені для задоволення їхніх особливих потреб у захисті та допомозі. Держави мають піклуватися про призначення законного представника неповнолітніх осіб, які шукають притулку, який би опікувався правами та законними інтересами дитини протягом усієї процедури надання притулку, та в інший спосіб забезпечувати дотримання принципу найкращих інтересів дитини. Заявам неповнолітніх про захист слід надавати пріоритет. При цьому слід приділяти увагу захисту неповнолітніх від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації.

Другу вразливу групу шукачів притулку становлять жінки. Ця вразливість вимагає особливої уваги та піклування. Проблеми, з якими стикаються жінки, можуть варіюватися від недоліків у власних процедурах надання притулку до поганих умов фізичного прийому. Часто в держав бракує належної підготовки персоналу або психологічних, соціальних чи медичних можливостей, щоб допомогти жінкам. Коли жінці, яка шукає притулку, потрібна медична допомога, її культурний чи соціальний досвід може потребувати особливої уваги. Права жінок-біженців визнаються у низці міжнародних документів, наприклад у Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок [15].

Настанови щодо процедури надання притулку жінкам надані у висновках Виконавчого комітету УВКБ № 64 [16] та 73 [17]. УВКБ у цілому створив посібник щодо захисту жінок-біженців та Керівні принципи УВКБ щодо міжнародного захисту в частині, що стосується сексуального насильства. Цими документами встановлені такі керівні настанови.

У процедурах надання притулку керівним принципом має бути гендерна обізнаність. Усі посадові особи та персонал, які беруть участь у початковому прийомі та у процесі детермінації, мають пройти навчання так, щоб вони були чутливими до гендерних питань. На початковому етапі процедури жінки, які шукають притулку, мають бути консультовані щодо їхніх прав, включаючи право подати індивідуальну заяву, коли члени сім'ї супроводжують їх. До спілкування з жінками можна допускати тільки жіночий персонал, зокрема переклад має здійснюватися жінками. Слід докласти

максимум зусиль для організації жіночого персоналу для визначення статусу біженця. Що стосується особливих потреб у безпеці проживання для самотніх жінок після приїзду як у приймальні, так і зовні. Коли особи, які шукають притулку, розміщуються у міжнародних зонах у портах та аеропортах, слід забезпечити фізичну безпеку та приватне життя жінок. Коли вдаються до затримання, слід дотримуватися конфіденційності та принципу єдності сім'ї. Чоловіків і жінок не слід затримувати разом, за винятком сімейних ситуацій. Необхідно докласти особливих зусиль, щоб уникнути затримання матерів, які годують немовлят, та жінок на пізньому терміні вагітності. Медична допомога жінкам, які шукають притулку, має включати консультування з питань репродуктивного здоров'я.

Висновки

УВКБ ООН є міжнародним органом, що має одним із завдань контроль дотримання міжнародного права притулку. Однак фактично його діяльність значно ширша та охоплює трактування та доповнення цього права через власні документи та документи його Виконавчого комітету. Вони дають змогу пристосувати абстрактні міжнародні норми щодо права притулку до конкретних вимог та ситуацій, з якими стикаються шукачі притулку в світі.

Список використаних джерел:

1. UN High Commissioner for Refugees. Discussion Paper on Recommended Reception Standards for Asylum-Seekers in the Context of the Harmonization of Refugee and Asylum Policies of the European Union. 2000. URL: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3378.html> (дата звернення: 01.05.2019).
2. UNHCR Executive Committee Conclusion No 8 (XXVIII) on determination of the refugee status, 1977. URL: https://brill.com/view/book/edcoll/9789047410195/Bej.9789004152397.i-850_031.xml?lang=en (дата звернення: 01.05.2019).
3. UNHCR Executive Committee Conclusion N 22 (XXVIII). Protection of Asylum-Seekers in large scale influx, 1981. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 01.05.2019).
4. UNHCR Executive Committee. Detention of Asylum-Seekers and Refugees: The Framework, the Problem and Recommended Practice, 1999. URL: <https://www.unhcr.org/3cc413ae4.pdf> (дата звернення: 02.05.2019).
5. UNHCR Executive Committee Conclusion N 44 (XXVIII). Detention of Refugees and Asylum-Seekers, 1981. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 01.05.2019).
6. UNHCR Executive Committee Conclusion N 35. Identity Documents for Refugees, 1976. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 01.05.2019).
7. CESCR. General Comment No. 12: The Right to Adequate Food (Art. 11 of the Covenant), 1999. URL: <https://www.refworld.org/docid/4538838c11.html> (дата звернення: 01.05.2019).
8. CESCR General Comment No. 4: The Right to Adequate Housing (Art. 11 (1) of the Covenant). URL: <https://www.refworld.org/docid/47a7079a1.html> (дата звернення: 01.05.2019).
9. UNHCR. Discussion Paper on Recommended Reception Standards for Asylum-Seekers in the Context of the Harmonization of Refugee and Asylum Policies of the European Union. 2000. URL: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3378.html> (дата звернення: 01.05.2019).
10. UNHCR. Sexual Violence Against Refugees: Guidelines on Prevention and Response, 1995. URL: <https://www.unhcr.org/publications/operations/3b9cc26c4/sexual-violence-against-refugees-guidelines-prevention-response-unhcr.html> (дата звернення: 01.05.2019).
11. UNHCR. Note on HIV/AIDS and the Protection of Refugees, IDPs and Other Persons of Concern. URL: <https://www.unhcr.org/uk/444e20892.pdf> (дата звернення: 01.05.2019).
12. UNHCR Executive Committee Conclusion N 9 (XXVIII). Protection of the Refugees' Families, 1979. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 01.05.2019).
13. Child Asylum Claim under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees. URL: <https://www.unhcr.org/publications/legal/50ae46309/guidelines-international-protection-8-child-asylum-claims-under-articles.html> (дата звернення: 03.05.2019).
14. UNHCR Executive Committee Conclusion N 47 (XXXVIII). Refugee Children, 1987. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 03.05.2019).
15. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, 1983. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення: 03.05.2019).
16. UNHCR Executive Committee Conclusion N64 (XLI). Refugee Women, 1991. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 03.05.2019).
17. UNHCR Executive Committee Conclusion N 73 (XLIV). Refugee Protection and Sexual Violence, 1993. URL: <https://www.unhcr.org/578371524> (дата звернення: 03.05.2019).

The article focuses on the rights and responsibilities of asylum seekers in international law. It is based on the fact that in modern international law there is a special state of individuals, which is characterized as the status of asylum seekers. One of the characteristics of the modern world is the increased mobility of the population and the constant movement of large masses of people from one country to another. Not always is such a move voluntary.

International asylum law is characterized by a number of specific principles that relate to the maximum protection of asylum seekers and their support by States and the international community. The article focuses on these principles and their implications in the practice of UNHCR, a special international body dedicated to addressing asylum seekers.

When they arrive in a country other than their nationality or permanent residence (for stateless persons), such persons may apply for refugee status. However, prior to acquiring such status, they are in a certain "suspended" state when it is unknown whether they will be given the appropriate status. At the moment, in terms of international law, they have the international legal status of asylum seekers.

The article discusses the specific rights and obligations of asylum seekers under international law and the impact of these rights and obligations on the regulation of their legal status under national law. It concludes that there is a specific set of rights, responsibilities and safeguards for asylum seekers in international law that allows them to be characterized as having a special international legal status different from that of refugees, foreigners and illegal migrants.

Key words: international asylum law, asylum seekers, international legal status, refugees, forced migrants, UNHCR.

